

Quiz

Vingard

întreaga
familie 8+

durata
30 min

13 biserici
fortificate

© Fundația Biserici Fortificate, Sibiu, 2025

Planuri biserică: Hermann Fabini, Sibiu
Ilustrații și text: Fundația Biserici Fortificate
Ilustrații Dana&Birk: Joy Katzmarzik, Mainz, Germania
Layout: Fundația Biserici Fortificate
Unde ne găsiți: www.kirchenburgen.org

Bună și bine ați venit în Vingard!

Salut!
Suntem Dana și Birk
și vă invităm să
completați acest
quiz împreună cu noi.
Veți avea nevoie de
un instrument de
scris și de multă
atenție ;)

Dacă aveți nevoie de ajutor, luați părinții drept tovarăși de explorare, cu siguranță vă veți descurca foarte bine și în echipă.

HAIDEȚI SĂ ÎNCEPEM! **EXPLORARE PLĂCUTĂ!**

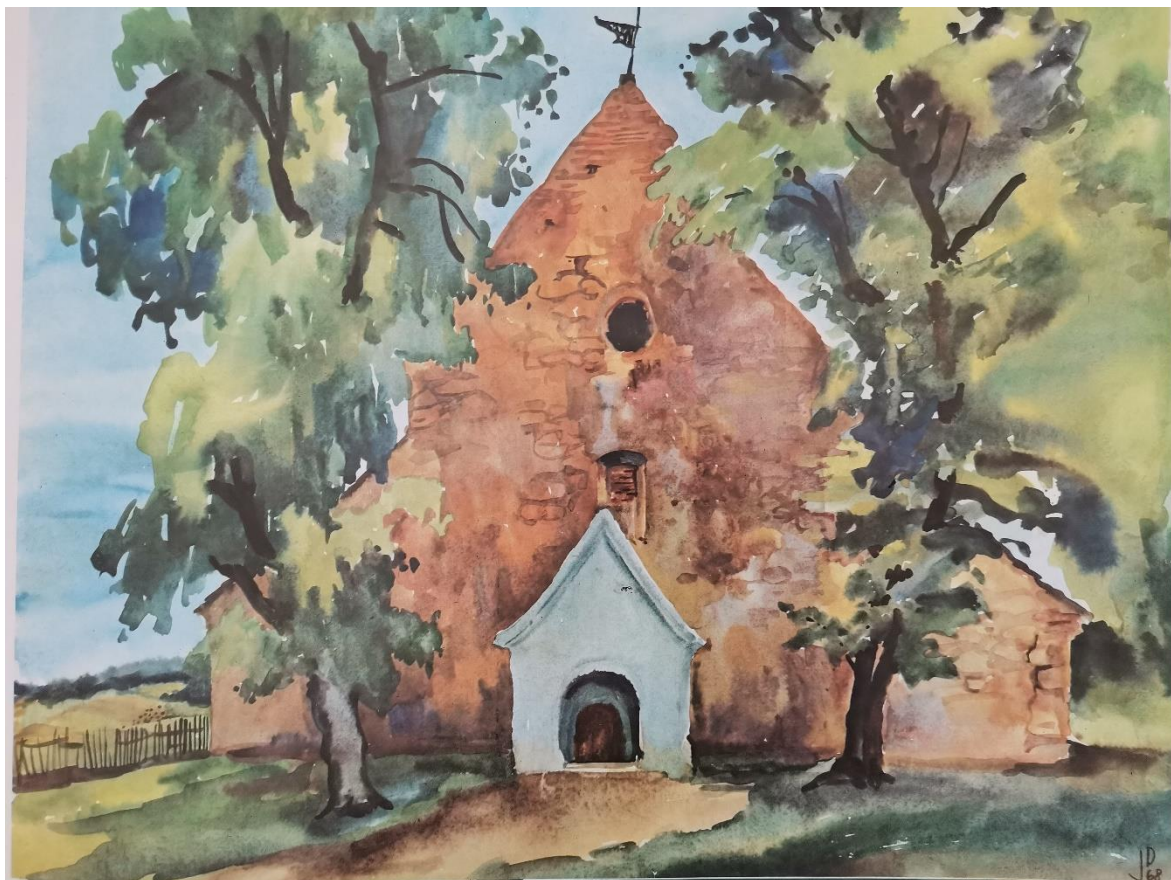
Ce este aceea o biserică fortificată?

În mijlocul fiecărui sat săsesc, sau pe un deal la margine de sat, se află o biserică fortificată sau biserică-cetate.

Acesta este locul unde oamenii se întâlnesc la cele mai importante evenimente din viața lor: botez, cununie, sărbători religioase dar și unde aceștia se refugiau, acum sute de ani, în caz de pericol.

Biserica se află în centrul fortificației, iar fortificația în centrul comunității.

Nu toate bisericile au fost fortificate și nu toate au fost înconjurate de ziduri de apărare. Unele, ca și cea din Vingard, au făcut parte din ansamblul unui castel nobiliar, ale cărui urme au dispărut.

Ați auzit vreodată de sași?

Haideți să facem o călătorie în timp.

Cu aproape 900 de ani în urmă, Transilvania era parte din regatul Ungariei. Fiind graniță de regat, țărâmul trebuia apărat și atunci regii hotărâsc aducerea pe aceste meleaguri a unui “neam” străin, tocmai din zona Germaniei, Belgiei și Luxemburgului de astăzi.

Odată ajunși aici, ei și-au format și consolidat o nouă identitate, aceea de sași. Au construit orașe și sate cu multă pricepere și meșteșug, fiind foarte harnici și gospodari. Viața în aceste localități era liniștită, dar uneori, liniștea era tulburată de atacuri. Tătarii și turcii au încercat de multe ori să cucerească satele și orașele, jefuind, distrugând și arzând tot ce le stătea în cale.

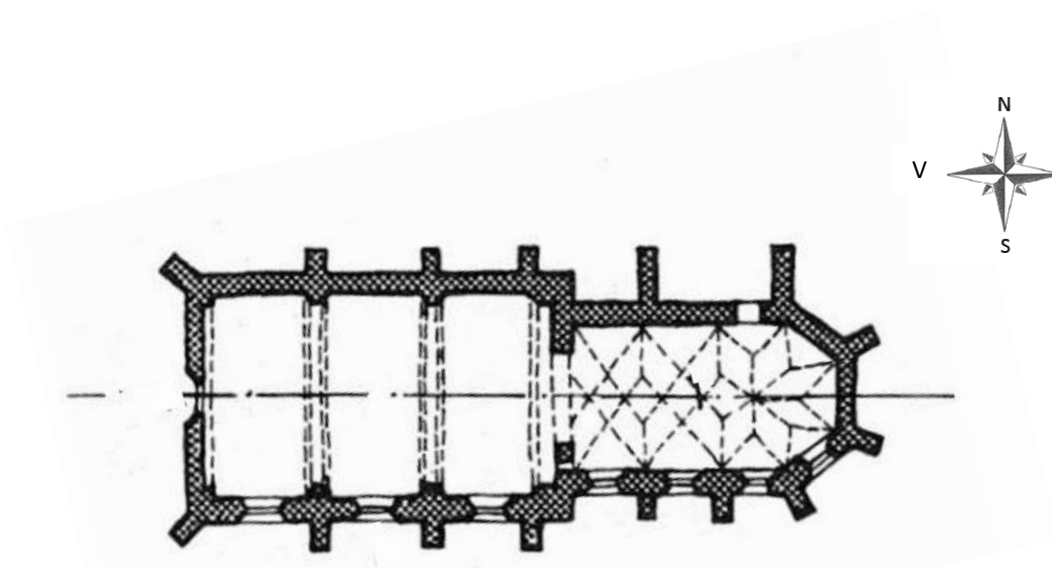
După mai multe atacuri, sașii s-au gândit să își întărească bisericile, ridicând *ziduri* înalte în jurul lor și *turnuri* mărețe cu *guri de tragere* și *drumuri de strajă*.

În interiorul acestor ziduri, oamenii se adăposteau în timpul *asediilor*, împreună cu

animalele, mâncarea și bunurile de valoare. Când atacatorii încercau să pătrundă în fortificație, sătenii se apărau, aruncând apă fiartă, smoală, pietre și chiar stupi plini cu albine!

Astăzi, multe dintre aceste biserici - cetate încă există și pot fi vizitate, păstrând istoria și poveștile acelor vremuri.

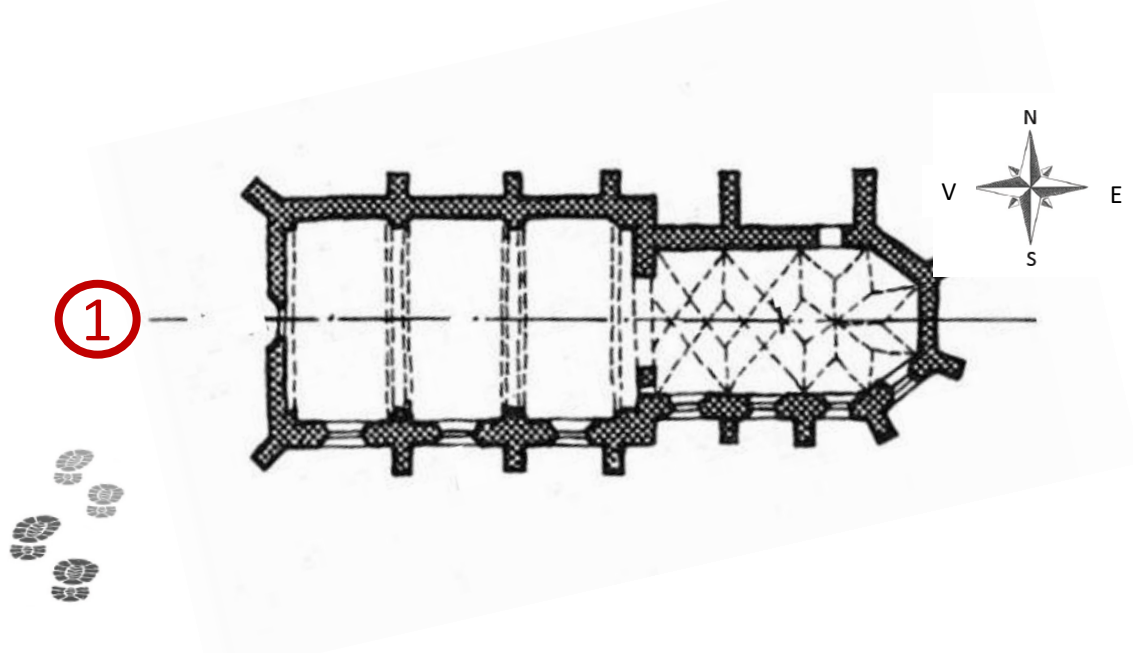
Ce avem de descoperit în Vingard?

Acest plan al bisericii vă va ajuta să vă orientați în funcție de punctele cardinale.

În secolul al XV-lea este menționată pentru prima dată o biserică sală, în **stil gotic târziu**, fără turn și cu multe **elemente ornamentale din piatră naturală**.

Începem traseul nostru în partea vestică a ansamblului, în dreptul portalului de vest, acum zidit, unde observăm ancadramentul din piatră al acestuia.

Din ce material este construit ancadramentul portalului, adică “rama” sau conturul acestuia?

Priviți în sus, deasupra portalului și observați un semn din piatră.

Știți cumva cum se numește acest însemn?

stemă

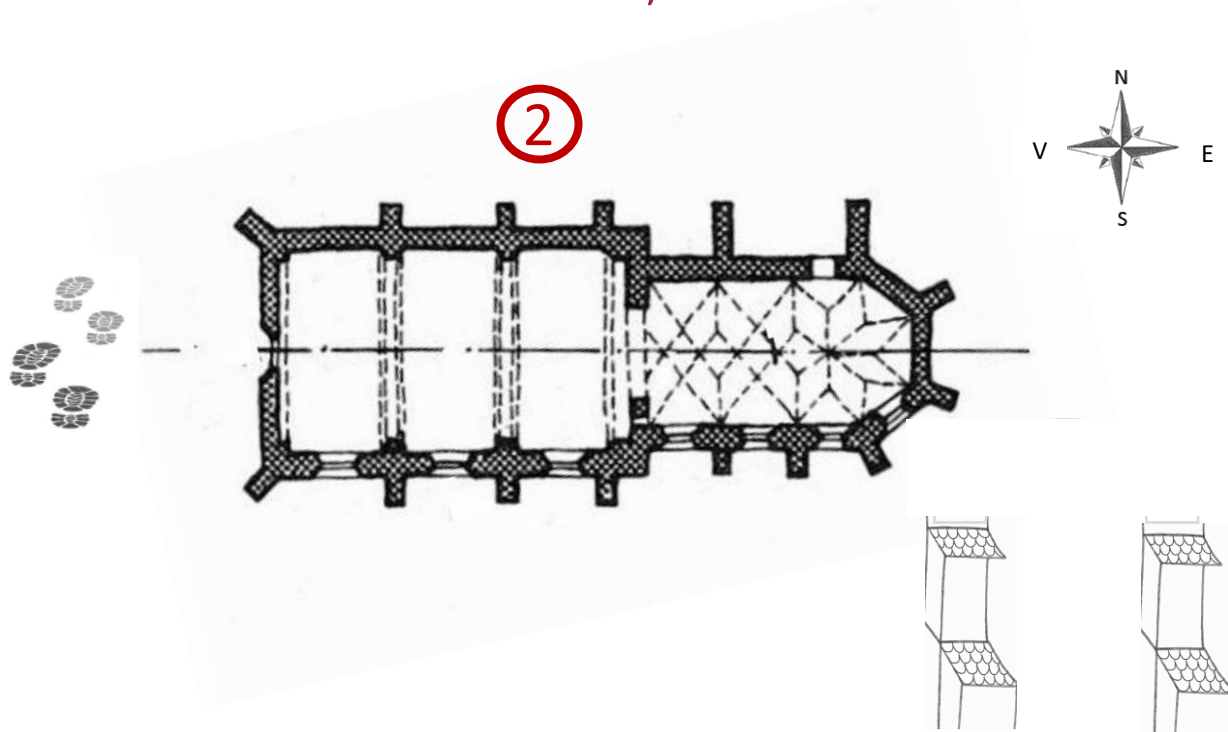
blazon

rozetă

Piatra naturală a fost adusă de la 35 km distanță, unde se afla o carieră de piatră. Aceasta a fost folosită și pentru a realiza diverse elemente ornamentale. Există în total 77 de însemne de pietrar încadrate în construcția bisericii și mai multe **blazoane** cu **steme** ale familiilor nobiliare care au deținut biserica și domeniul pe care se afla.

Pășiți acum prin partea stângă a portalului și opriți-vă pe latura de nord a bisericii. Priviți **contraforturile** care susțin zidurile exterioare ale corului și navei bisericii.

Ocoliți biserica și numărați contraforturile. Câte sunt?

Ce rol credeți că aveau contraforturile?

☐

estetic

☐

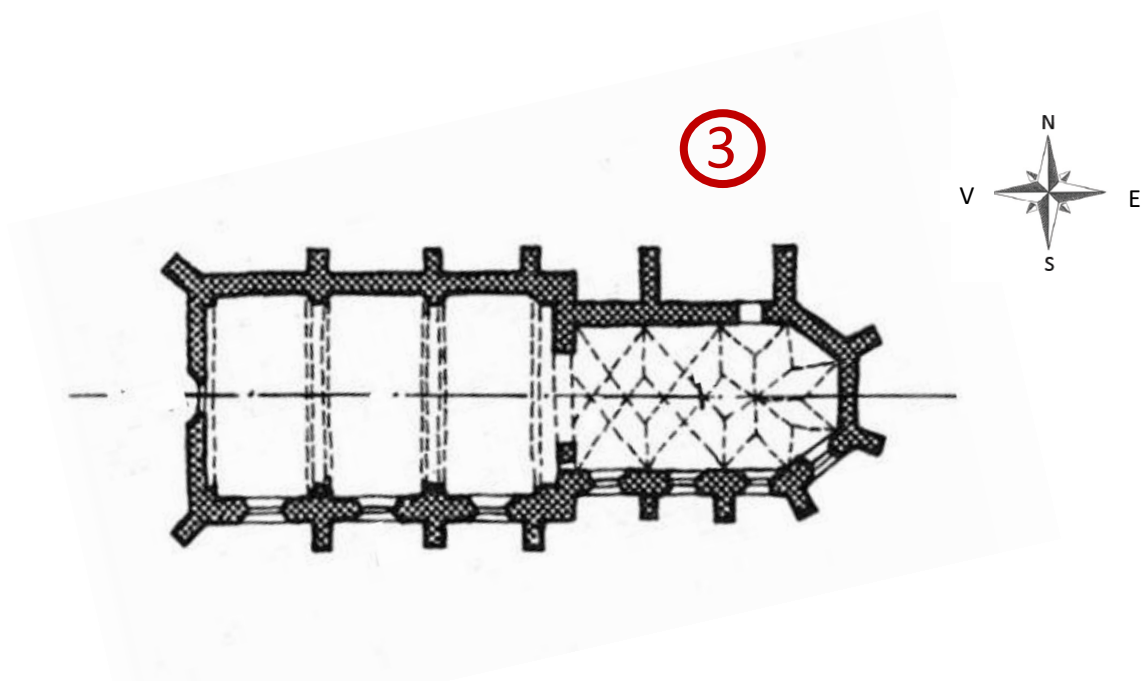
ornamental

☐

de întărire a zidurilor

Contraforturile sunt **elemente de sprijin** din zidărie sau piatră, amplasate pe exteriorul pereților bisericii sau zidurilor înconjurătoare. Acestea fac corp comun cu zidul și măresc rezistența acestuia.

Continuați traseul pe latura de nord, până ajungeți în dreptul unei construcții atașate corului bisericii.

Aici a fost anexată sacristia bisericii, despre care vom afla mai multe, puțin mai târziu. Rețineți această denumire!

Priviți spre acoperișul sacristiei.

Ce tip de țiglă observați pe acoperișul acesteia?

Țiglă solzi

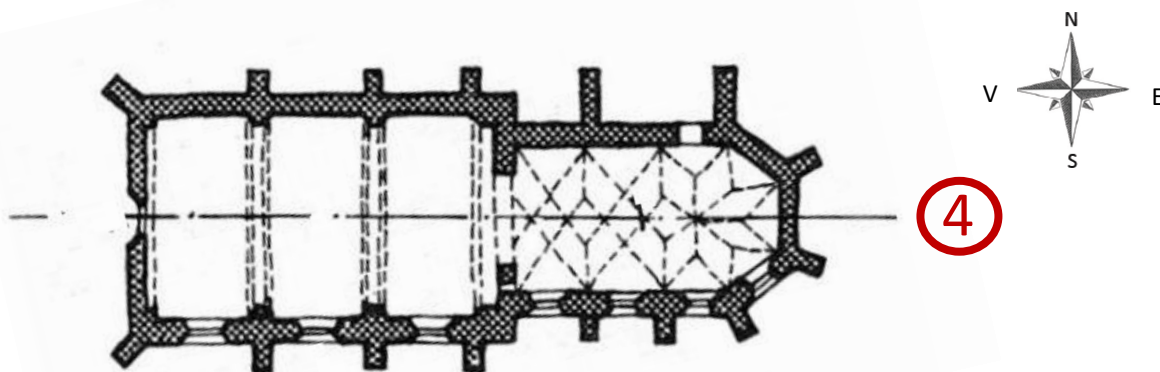
Țiglă rombică

Țiglă coadă de rândunică

Țiglele se realizau manual și ulterior erau arse în cuptoare speciale. Pesemne, au existat mai multe „școli” fapt care a dus la apariția mai multor tipuri și forme de țigle folosite la acoperișurile bisericilor, turnurilor și altor clădiri.

Continuați traseul spre est și opriți-vă scurt în dreptul corului bisericii, adică chiar în est.

Dacă priviți cu atenție segmentul central al corului, observați pe peretele acestuia un semn din piatră, încadrat în zidăria peretelui.

Ce formă are?

Floare

Față de om

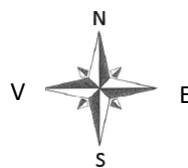
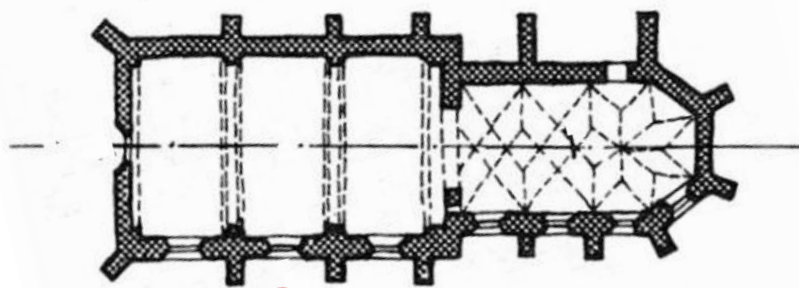
Scut

Oare îl poți desena?

Acest ornament din piatră încadrat în peretele exterior al corului este una din „**cheile de boltă**” care se aflau pe tavanul navei bisericii, cu **nervuri**, ulterior modificat. Aceasta este ultima piesă așezată în structura tavanului, legând toate nervurile din piatră.

Continuați traseul spre sud, ocolind corul și opriți-vă în dreptul portalului de sud.

5

Dacă priviți portalul sudic, pe unde se și intră în biserica astăzi, observați în partea de sus un element decorativ cu o stemă.

Am mai amintit faptul că la biserica din Vingard găsim multe **blazoane** cu **steme** ale familiilor de nobili care au construit și ulterior moștenit fostul castel, biserica și domeniul pe care acestea se aflau.

Ce animal este reprezentat în această stemă?

☐ Leu

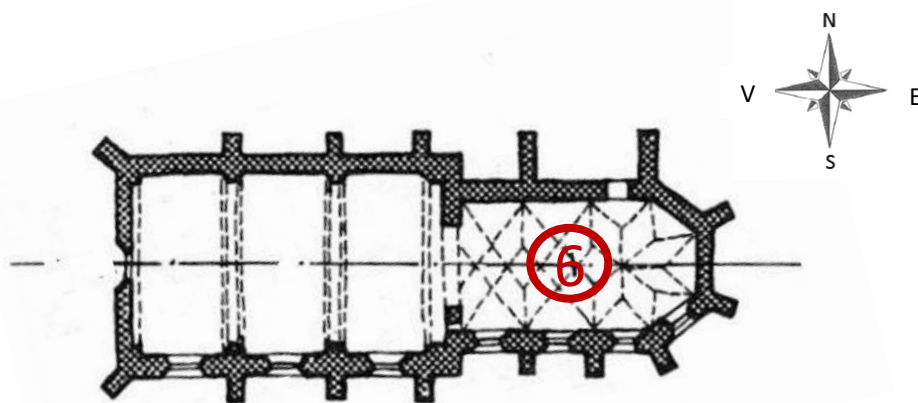
☐ Capră

☐ Cal

Demult, în vremuri de război, unii nobili curajoși primeau răsplată din partea regelui pentru faptele lor. Unii dintre ei au primit, în dar, sate din zona Sebeșului (și nu numai), cum ar fi satul Vingard. Proprietarii acestor sate se numeau **greavi** și erau nobili maghiari. Aceștia au dispărut din istoria Transilvaniei, cu totul, în secolul al XVI. Sătenii nu îi plăceau deloc!

Intrați acum în biserică și înaintați până în zona altarului. Opriți-vă cu fața spre altar și priviți-l atent.

„**Altarul** are peste 300 de ani – a fost construit, în stil baroc, în anul 1715!”. Acesta este flancat de coloane și ornamentat cu elemente vegetale auri.

Ce motiv vegetal, inspirat din natură, se regăsește preponderent în decorațiunile altarului?

Frunză

Floare

Copac

Priviți în dreapta altarului. Pe peretele din dreapta acestuia se află o nișă frumos încadrată arhitectural.

Ce rol credeți că avea această nișă?

Loc de șezut

Loc pentru așezat lucruri

O fostă fereastră

Sedilia este o construcție din piatră, care este un loc de șezut, în dreapta altarului. Acolo stăteau **preotul și ajutoarele lui**, atunci când nu predica în timpul slujbei.

Priviți acum în dreapta sediliei și observați o piesă de mobilier din lemn, care seamănă cu o bancă. La fel veți observa și dacă vă uitați spre peretele opus.

Câte persoane aveau loc în aceste bănci?

Aceste bănci se numesc **strane** și aici stăteau cele mai importante persoane din comunitate. Sunt piese de mobilier foarte valoroase și, unele dintre ele, bogat ornamentate.

Între cele două bănci se află un obiect din piatră albă, înalt, suplu.

Ce formă are piciorul de susținere?

hexagon

octogon

pentagon

Din ce material credeți că este construit?

Cristelnița este un vas special, realizat din lemn sau piatră și este folosită de preot într-un moment special: botezul. Aceasta este specială prin faptul că partea superioară este defapt una din fostele chei de boltă folosită la tavanul navei bisericii.

Poziționați-vă cu spatele spre altar și priviți spre peretele din dreapta. Observați o ușă cu un ancadrament bogat din piatră.

Mai țineți minte că am văzut pe traseul din exteriorul bisericii sacristia? Ei bine această ușă este intrarea în sacristie. Aruncați o privire în interiorul, acum aflat în paragină.

Cine credeți că folosea această încăpere?

sătenii

nobilii

preoții

Sacristia era locul în care preotul se pregătea pentru slujbă și erau păstrate obiectele de valoare ale comunității.

Priviți acum în dreapta ușii sacristiei și observați o nișă mai adâncă în perete, numită de specialiști “piscina”. Cu ce seamănă această nișă?

un loc de șezut pentru cei mici

o ascunzătoare pentru obiecte valoroase

o “chiuveta” pentru spălat diverse obiecte necesare slujbei

Ridicați acum privirea spre tavanul corului. Admirați nervurile care îl străbat și care se unesc în chei de boltă. Observați cheile de boltă, care leagă aceste nervuri, fiecare cu câte o stemă.

Acest tip de tavan se mai numește și boltă stelată cu nervuri.

Priviți acum spre nava bisericii.

În partea de sus, în față, în stânga și dreapta observați niște galerii sau tribune din lemn. Acestea au fost adăugate ceva mai târziu în procesul de lărgire a spațiului de la interior. Ce rol credeți că aveau?

ascunzătoare
pentru copii

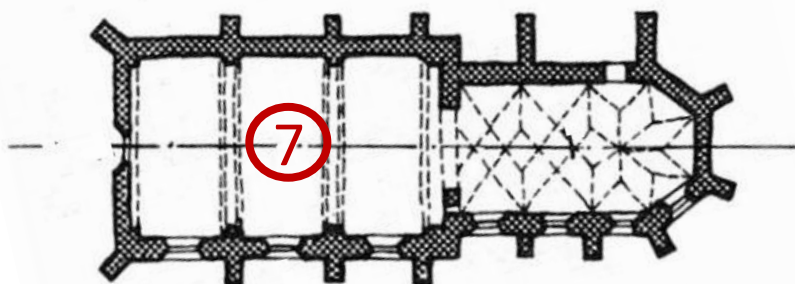

spații pentru
șezut în timpul
slujbei

locuri pentru
depozitat unelte
slujbei

Pășiți printre rândurile de bănci până în mijlocul navei bisericii și întoarceți-vă cu fața spre altar.

În partea stângă, prinsă de perete, observați o tablă cu multe nume. Se numește **tablă comemorativă** și cuprinde nume și ani ai celor dispăruți. Ce eveniment credeți că le-a curmat viața?

Priviți spre indiciul dat de anii notați în partea de sus a tablei

Întoarceți acum privirea spre dreapta și observați un alt element de mobilier, suspendat pe un picior din piatră, la înălțime. Acesta este amvonul.

Cum urca preotul în amvon pentru a ține predica?

☐ Pe scări ☐ Pe o scară din lemn ☐ Nu urca în amvon

Din **amvon**, preotul (bărbat sau femeie) citește Evanghelia. Da, ați citit bine: în biserica evanghelică, preoții pot fi și femei.

În stânga amvonului, pe perete, observați o tăbliță cu numere.

Din ce material este confecționată tăblița?

Tăblițele cu numere indică numărul cântecului din **cartea de cântări** (germ. *Gesangbuch*), pe care sătenii le cântau în timpul slujbei. În felul acesta știau mereu ce cântec urmează.

Ieșiți acum din biserică și luați o gură de aer proaspăt, admirând priveliștea. Acum e timpul pentru o pauză binemeritată!

Ați răspuns la toate întrebările quiz-ului nostru.

FELICITĂRI!

Tocmai v-ați îmbogățit cu
o nouă experiență!

Sperăm că v-a plăcut quiz-ul
nostru și vă invităm să
descoperiți
și alte biserici fortificate din
Transilvania.
Vă așteptăm și în alte
locuri cu drag și cu experiențe
noi!

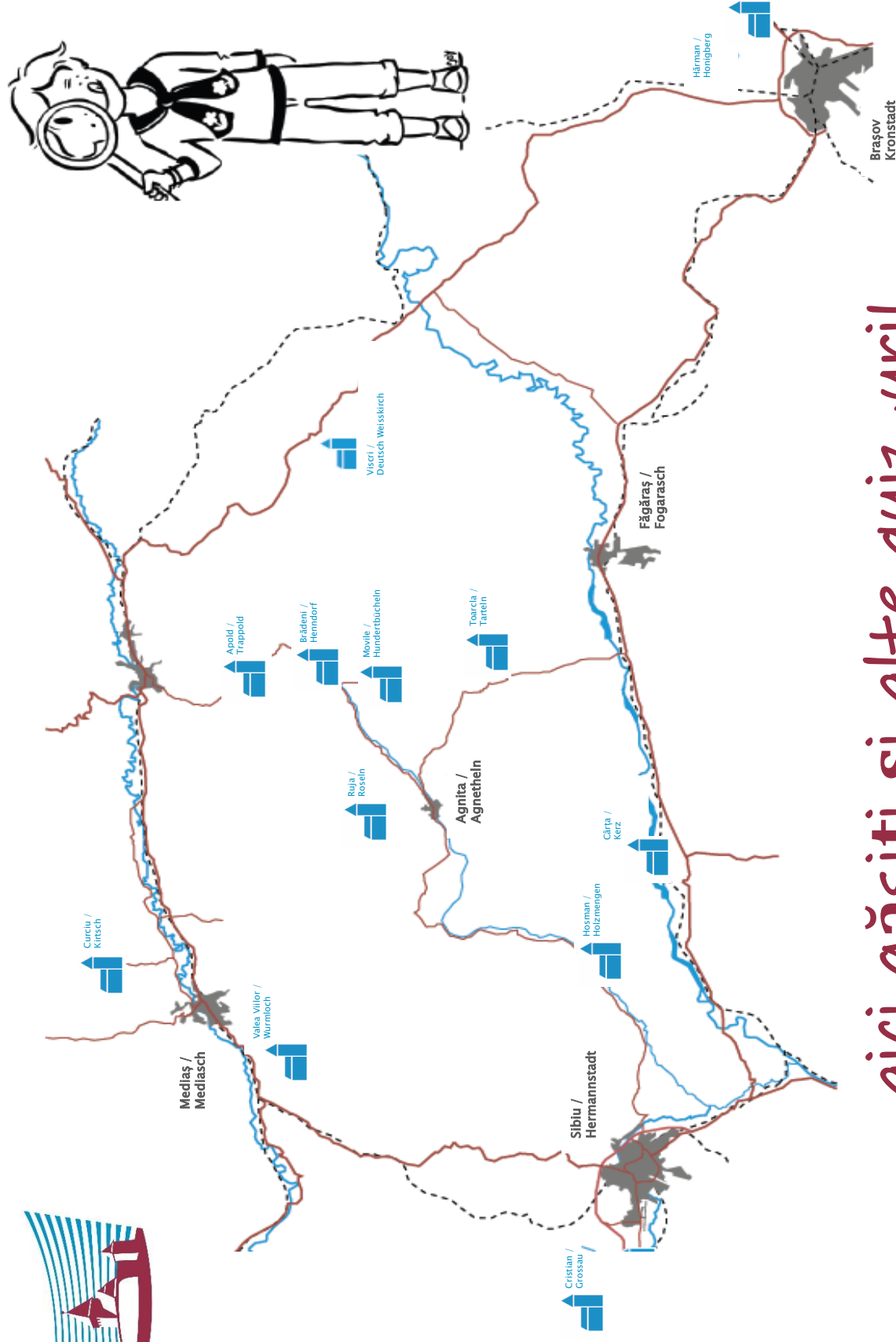

Notițe, schițe și impresii

Notițe, schițe și impresii

... aici găsiți și alte quiz-uri!